

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 25.—
za en mesec 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 25.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 170
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
a ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15 "
za trikrat " 13 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, asurirnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.
== Poslano: ==
enostolpna pettivrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

20. maja 1915.

»Italija hoče vojsko zaradi vojske same«, oziroma kakor je rekel eden glavnih prostozidarskih hujskačev: »Italija mora v vojsko, četudi bi brate pod tujim jarom lahko osvobodila mirnim potom, kajti mati se ne sme onečastiti.« In centru-mova »Kölnische Volkszeitung« pove: »V Italiji triumfirata ulica in loža. Loža je odgovorna za vojsko in za to, kar bo prinesla Italiji.«

Današnja poročila ne potrebujejo no-benega pojasnila.

Trozveze ni več.

Lugano, 18. maja. Pred včerajšnjim ministrskim svetom sta imela Salandra in Sonino daljši pogovor. Nato so se sešli vsi člani kabineta v posvetovalni dvorani palače Braschi. Ministri so se pripeljali v kočijah, ker so njihovi avtomobili bajé že rekvirirani. V dobropučenih krogih se zatrjuje, da bo ministrstvo v četrtek parlamentu naznanilo razrušenje trozveze in sklep pogodb s tropsorazumom. Isti dan se razdeli »Zelena knjiga«, v kateri se po-jasni držanje Italije tekom vojne. V pa-lači Braschi smatrajo 20. maj za odlo-čilni dan.

Curib, 17. maja. Kakor se poroča iz Rima, ima napovedana »Zelena knjiga« obsegati naslednji dejstvi:

1. Salandrov kabinet je 4. maja odpo-vedal trozvezno pogodbo.
2. 6. maja je sklenil kabinet s tropsorazumom dogovor, ki ima pomen zvezne pogodbe.

Rim, 17. maja. Vrhunec sobotnih ve-černih demonstracij je bila d' Annunziu na čast prirejena slavnostna predstava v gledališču Costanzi. V prenapolnjeni dvo-rani je občinstvo nepotrepežljivo hrumelo, ker je pesnik predolgo izostal. Šele proti 11. uri je prišel in imel nagovor: »4. maja, na predvečer slavnosti v Quartu, je ita-lijanska vlada razdrila trozvezno pogodbo. Formulo vam morem dobesedno povedati: »Decaduto é nullo« (propadlo je ničev). Vsled tega je vlada sklenila gotove dogo-vore z drugimi državnimi skupinami in prevzela težke, končnoveljavne obvezno-sti, ki so dobile posebno tehtnost s tem, da so se izmenjali načrti skupne vojaške akcije. In sedaj je delo mnogih mesecev prekinjeno zaradi nekega takoimenova-nega italijanskega državnika in zaradi čla-nov italijanskega parlamenta, ki so se po-dali v tuje hlapčevstvo, da osramote do-movino.« D' Annunzio je nato pozval Rim-ljane, naj 20. maja pristašem vile »Malte«

zabranijo vstop v parlament in jih poženo nazaj k njihovim gospodarjem. Oglasili so se klici: »Na vislice z Giolittijem!« Vi-harno odobravanje je bil odgovor.

Zeneva, 17. maja. »Journal de Ge-neve« zagotavlja v svojem današnjem uvodniku, da se v Parizu trdi, da je Sa-landrovo ministrstvo že 27. aprila podpi-salo dogovor s tropsorazumom, s katerim se Italija zavezuje, da najkasneje 25. maja na strani Francije poseže v vojno.

Rim, 19. maja. »Stampa« trdi, da bo Italija jutri napovedala vojsko Avstriji in Nemčiji. Parlament bo podelil vladi ne-omejena pooblastila in se izjavil, da so-glaša z upravo brez proračuna. Pričakuje se velikih patrijotičnih manifestacij. Ze-lena knjiga bo vsebovala odpoved trozveze in note, katere so se izmenjale med po-gajanjmi z Avstrijo.

Oblegovalno stanje v Italiji.

Rim, 18. maja. V celi Italiji so pro-glasili danes oblegovalno stanje.

Berlin, 17. maja. »Journal de Ge-neve« piše glede na poročilo, da ostane Salandrovo ministrstvo: Če se pred otvoritvijo zbornice ne stori nič odlo-čilnega, se bo nadaljeval boj med pri-staši vojske in med pristaši nevtralnosti pred zbornico.

Rimski dopisnik »Baseler Nachrich-ten« zagotavlja, da je odpovedala Ita-lija 2. majnika trozvezo in da je pod-pisala pogodbo s Francijo in z Anglijo, nadalje je končala pogajanja z Rusijo in s Srbijo glede na Jadransko morje. Vlada je tako ustvarila dovršeno de-ja-nje. »fait accompli«, ki vsili italijanski zunanji politiki položaj.

»Neue Züricher Zeitung« poroča iz Genfa: Francija je dala Italiji na raz-pologo železniške vozove za prevoz čet.

Posebni dopisnik »Bunda« v Mila-nu izjavlja, da je prepričan o tem, da Giolitti lahko v kali zaduši revolucijsko gibanje. Če bi moglo voliti ministrstvo med vojsko in revolucijo in bi volilo revolucijo, bi se odločilo za manjše zlo.

Vojnopomožni odbori.

Rim, 19. maja. Po vseh laških mestih so se sestavili vojnopomožni odbori.

× × ×

Ministrski svet.

Chiasso, 18. maja. Za danes zvečer ob 10. uri se je sklical ministrski svet. V današnjem ministrskem svetu se je sklenilo, otvoriti zbornico dne 20. maja. Kakor se sliši, se skliče senat dne 22. maja.

Zbornica.

Rim, 18. maja. Zbornična seja dne 20. maja bo zelo kratka. Zbornica bo iz-javo o mednarodnem položaju in diplo-matičnih pogajanjih od začetka vojne do danes vzela na znanje. Dalje se zbornici predloži napovedana »Zelena knjiga«, ki vsebuje one dokumente, ki pojasnjujejo mednarodni položaj od av-gusta do sedaj.

Giolitti je danes odpotoval v Tu-rin. Zbornične seje se ne bo udeležil. Ravnotako se nobeden njegovih prista-šev ne bo oglašil k besedi.

Dnevni red zbornične seje.

Rim, 19. maja. Dnevni red jutrišnje seje državnega zbora se glasi: Poročilo vlade.

Pred četrtkovo sejo italijanske zbor-nice.

Lugano, 17. maja. Boje se, da bodo grožnje sodrge, ki se zavzema za voj-sko, preplašile veliko pristašev Giolit-tijeve stranke, ki zato ne bodo niti pri-šli na Montecitorio. Poslaništva cen-tralnih velesil straži vojaštvo.

Italijanski glasovi o ministrstvu in zbornici.

Chiasso, 18. maja. V vojnem časo-pisju spričo novega Salandrovega mi-nistrstva nič več ne dvomijo, da je voj-na neizogibna. Med velikimi milanski-mi listi slavi »Corriere della sera« reši-tev kabinetne krize kot triumf ljudske volje nad parlamentarnimi intrigami Giolittija. Ovi-ro, ki so jo tuji vplivi po-stavili vladi, je pomedla enodušna ljudska volja. — »Secolo« ubira enake strune in pravi, da ostane sedaj mini-strstvo, ki je bilo na izdajski način na-padeno v uri nevarnosti, na svojem mestu. Čas za demonstracije je minil, prišel je čas, ko je treba delati. Splošno se pričakuje, da izide napoved vojne še pred otvoritvijo zbornice 20. maja.

V Tripolitani se je, kakor se po-roča, 15. maja proglasilo oblegovalno stanje; ta odredba je posledica zadnjih italijanskih vojaških neuspehov in so-vražnega obnašanja domačinov. Razen vojnih postav stopijo v Tripolitani v veljavo še drugi novi zakoni za doma-čine.

Salandra in zbornica.

Genf, 17. maja. Po rimskih poroč-kih bo Salandra v četrtek podal zbor-nici izjavo o zunanjih politiki, in sicer kratko, da zabrani debato, nato bo za-hteval zaupnico, za kar ima zagotavlje-nih baje 460 glasov. Zbornica se nato odgodi in vlada bo potem sama skle-nila vse potrebno in ne bo več vprašala zbornice.

Zadnji obiski.

Rim, 18. maja. »Giornale d'Italia« poroča: Zunanji minister Sonnino je danes dopoldne sprejel kneza Bülowa in neposredno nato avstro-ogrškega po-slanika barona pl. Macchio.

× × ×

Da poučimo naše občinstvo o zahtevah Italije, prinašamo članek, ki ga je priobčil italijanski državni poslanec Cirmeni v »Stampi« in ki ga ponatiskujejo vsi hrvatski in mažarski listi. Ta članek se glasi:

»Te dni se je prekoračila oficialna ene strani in Italije z druge strani. Sedaj so ta pogajanja stopila v svojo poslednjo uradno fazo.

Avstro-Ogrska in Nemčija sta uradno predložili konsulti svoje predloge, ki so jih podpisali avstro-ogrski poslanik baron Macchio in nemški poslanik Bülow. Na osnovi teh predlogov ponuja Avstro-Ogr-ska Italiji:

1. Ves Trient in oni del Tirolske, kjer stanujejo Italijani.
2. Področje Soče vstevši Gradiško.
3. Obsežno avtonomijo za Trst, ita-lijansko vseučilišče v Trstu; tržaška luka se proglasi za svobodno luko.
4. Désintéressement Avstro-Ogrske v južni Albaniji v korist Italije in takojšnje priznanje italijanske okupacije Valone.
5. Avstro-Ogrska in Nemčija izjavita, da sta pripravljeni, da skrbno preiščeta italijanske zahteve glede odstopitve Go-ricice in nekih dalmatinskih otokov.

Nemčija garantira, da Avstrija izpolni te ponudbe.

Kaj je dala ententa Italiji.

Milan, 17. maja. »Münchener Neue Nachrichten« prinašajo: Za italijan-sko časopisje je značilen oklic na ita-lijansko ljudstvo, ki ga je »Popolo d'Ita-lia« — list, ustanovljen in plačan z 2 milijoni frankov od entente — v ne-deljo v stotisočih izvodov razširil:

1. Trozvezna pogodba se je odpove-dala 4. maja.
2. Dne 15. aprila se je sklenila z en-tento vojaška pogodba, s katero se Ita-

no slovensko. Povsem slovenske so tudi občine Režija, Drenkija, Grimacco, Rodda, Sv. Lenart, Savogna, Stregna, Tarcetta in Sv. Peter ob Nadiži. Never-jetna se nam zdi žilavost naših ita-lijanskih Slovencev, ki se morajo vklju-bitokemu preganjanju še obdržati na površju. Znano je, da jim laška vlada ne dovoli nobenih slovenskih šol in da vsako najmanjše narodno gibanje ta-koj že v početkih popolnoma zatre. Gori omenjeni podatki slonijo na laških virih.

Zraven Slovencev in »Srbov« pre-biva v Severni Italiji po različnih alp-skih dolinah do 2300 nemških družin. Izmed teh jih govori do 1150 družin nemško-vališko in okroglo 1200 družin bavarsko narečje. Večja skupina veli-ških Nemcev se nahaja na pijemonte-ških višavah. Občina Gressoney-la-Trinité v okrožju Aosta je obljudena samo z Nemci. V občini Gressoney-St. Jean je izmed 300 družin 210 nemških. Drugi valeški Nemci prebivajo v Valdosta in v pokrajini Novara. Bavarski Nemci prebivajo ob obronku koroških Alp, in sicer v pokrajini Bethino in v okraju Auronzo. Občina Sauris pri Vidnu je popolnoma nemška. Nahajajo se pa tudi v Arias in Ronna v pokrajini Vi-cenza.

Francosko govori v Italiji do 20.000

družin. Največ teh prebiva na Pije-monteškem. V okrožju Pinerolo pre-vladuje francoščina, v občinah San Martino in Praly je izključna. Fran-cozi so v večini tudi v desetih občinah okrožja Susa. Francoske so tudi pokra-jine valdostanske.

Nadalje živi v italijanskem kralje-stvu do 32.000 Grkov, in sicer v južni Italiji. Tu je zlasti Kalabrija precej grška. V okrožju Palizzi so štiri občine Bova, Condofuri, Rocafort del Greco in Roghudi skoraj popolnoma grške. Ravno tako je povsem grška pokrajina Lecce.

V Italiji se pa tudi ne manjka Al-bancev. Baje jih je 120.000 do 200.000. Živijo raztreseni po Južni Italiji in po večini v pokrajinah Potenza, Catanza-ro, Foggia, Lecce, Cosenza in Palermo.

Zraven vseh narodov živi v Italiji še mnogo drugih, katerih število je bolj neznan. Precej je v Siciliji in Južni Italiji normanske in arabske krvi, ki pa danes ne tvorijo nobene narodne ali jezikovne skupine.

Moč italijanske armade.

»Kölnische Ztg.« prinaša članek o moči italijanske armade, ki jo cení ta-ko-le:

Mobilna vojska prvega poziva šteje po načrtu štiri armade, katerih vsaki se pridružuje po ena konjeniška divizija s kolesarskimi stotnijami, mitraljejski-mi oddelki, dvema jezdečima baterija-ma, potem letalsko brodogrje, najbrže po pet težkih baterij kopne armade, brzo-javni oddelki itd., vsega 12 armadnih zborov s 25 divizijami. Alpske čete, ki postavijo takoj tudi svojo mobilno milico in deželnoobrambne formacije, dajo mobilizirane 60 bataljonov in 36 baterij (v vojni najbrže 48) za prvo brambo meje. 32 bataljonov trdnjavske in obrežne artiljerije, kakor tudi osta-nek ženijskih čet, ki ne pridejo v upo-rabo v vojski prvega poziva, tu ne upo-števamo. Skoraj tri četrtine redne mo-bilne aktivne vojske prvega poziva so že več tednov pod orožjem. Mobilna milica (deželna bramba), ki se more danes, ob močnih novinskih kontingen-tih zadnjih let, sestaviti iz 27- do 32let-nih ljudi, ima dati četam prvega poziva (ne glede na alpske čete) po eno divi-zijo za vsak zbor. Mobilna milica — ne upoštevajoč trdnjavske formacije — se more računati na 350.000 mož, tako da bi štela kopna vojska 12 milijona mož.

Ali bo mogoče to celo število upo-rabiti izven Italije, je drugo vprašanje, odvisno od razmer, katerih se tu ne bomo dotikali. V vojski je odstotni po-

LISTEK.

Narodnosti v Italijanskem kraljestvu.
(Spisal dr. Ivan Majerle.)

Italijansko kraljestvo šteje nad 35 milijonov prebivalstva, ki je večinoma rimsko-katoliške vere. Zraven Italija-nov je pomešanih tudi precejšnje šte-vilo drugih narodov, kakor Francozov, Grkov, Albancev, Nemcev, Slovanov in drugih.

Italijanska vlada deli Slované v Slovence in »Srbe«. Vseh skupaj je naštetih okroglo 6800 družin. Slo-venci stanujejo po večini na Furlan-skem, »Srbi« pa v Molise. Sicer sta ob-ljudeni od »Srbov« še dve občini v okrožju Larino v pokrajini Campobas-so, namreč Acquoviva Collieroe in S. Felice Slavo. Prebivalci teh govorijo skoraj brezizjemno »srbsko«, in sicer v prvi občini izmed 519 družin 506 in v drugi občini izmed 617 družin 563. V okraju Cead na Furlanskem govori slovensko polovico prebivalcev občin Attimis, Faedis, Prepotto in Torreano. Ravno tako je razmerje v občini Monte-naro, ki leži v okraju Gemona. V obči-nah Lusevera in Platišče v okraju Tar-cent govori prebivalstvo skoraj izključ-

no slovensko. Povsem slovenske so tudi občine Režija, Drenkija, Grimacco, Rodda, Sv. Lenart, Savogna, Stregna, Tarcetta in Sv. Peter ob Nadiži. Never-jetna se nam zdi žilavost naših ita-lijanskih Slovencev, ki se morajo vklju-bitokemu preganjanju še obdržati na površju. Znano je, da jim laška vlada ne dovoli nobenih slovenskih šol in da vsako najmanjše narodno gibanje ta-koj že v početkih popolnoma zatre. Gori omenjeni podatki slonijo na laških virih.

Zraven Slovencev in »Srbov« pre-biva v Severni Italiji po različnih alp-skih dolinah do 2300 nemških družin. Izmed teh jih govori do 1150 družin nemško-vališko in okroglo 1200 družin bavarsko narečje. Večja skupina veli-ških Nemcev se nahaja na pijemonte-ških višavah. Občina Gressoney-la-Trinité v okrožju Aosta je obljudena samo z Nemci. V občini Gressoney-St. Jean je izmed 300 družin 210 nemških. Drugi valeški Nemci prebivajo v Valdosta in v pokrajini Novara. Bavarski Nemci prebivajo ob obronku koroških Alp, in sicer v pokrajini Bethino in v okraju Auronzo. Občina Sauris pri Vidnu je popolnoma nemška. Nahajajo se pa tudi v Arias in Ronna v pokrajini Vi-cenza.

Francosko govori v Italiji do 20.000

družin. Največ teh prebiva na Pije-monteškem. V okrožju Pinerolo pre-vladuje francoščina, v občinah San Martino in Praly je izključna. Fran-cozi so v večini tudi v desetih občinah okrožja Susa. Francoske so tudi pokra-jine valdostanske.

Nadalje živi v italijanskem kralje-stvu do 32.000 Grkov, in sicer v južni Italiji. Tu je zlasti Kalabrija precej grška. V okrožju Palizzi so štiri občine Bova, Condofuri, Rocafort del Greco in Roghudi skoraj popolnoma grške. Ravno tako je povsem grška pokrajina Lecce.

V Italiji se pa tudi ne manjka Al-bancev. Baje jih je 120.000 do 200.000. Živijo raztreseni po Južni Italiji in po večini v pokrajinah Potenza, Catanza-ro, Foggia, Lecce, Cosenza in Palermo.

Zraven vseh narodov živi v Italiji še mnogo drugih, katerih število je bolj neznan. Precej je v Siciliji in Južni Italiji normanske in arabske krvi, ki pa danes ne tvorijo nobene narodne ali jezikovne skupine.

Moč italijanske armade.

»Kölnische Ztg.« prinaša članek o moči italijanske armade, ki jo cení ta-ko-le:

Mobilna vojska prvega poziva šteje po načrtu štiri armade, katerih vsaki se pridružuje po ena konjeniška divizija s kolesarskimi stotnijami, mitraljejski-mi oddelki, dvema jezdečima baterija-ma, potem letalsko brodogrje, najbrže po pet težkih baterij kopne armade, brzo-javni oddelki itd., vsega 12 armadnih zborov s 25 divizijami. Alpske čete, ki postavijo takoj tudi svojo mobilno milico in deželnoobrambne formacije, dajo mobilizirane 60 bataljonov in 36 baterij (v vojni najbrže 48) za prvo brambo meje. 32 bataljonov trdnjavske in obrežne artiljerije, kakor tudi osta-nek ženijskih čet, ki ne pridejo v upo-rabo v vojski prvega poziva, tu ne upo-števamo. Skoraj tri četrtine redne mo-bilne aktivne vojske prvega poziva so že več tednov pod orožjem. Mobilna milica (deželna bramba), ki se more danes, ob močnih novinskih kontingen-tih zadnjih let, sestaviti iz 27- do 32let-nih ljudi, ima dati četam prvega poziva (ne glede na alpske čete) po eno divi-zijo za vsak zbor. Mobilna milica — ne upoštevajoč trdnjavske formacije — se more računati na 350.000 mož, tako da bi štela kopna vojska 12 milijona mož.

Ali bo mogoče to celo število upo-rabiti izven Italije, je drugo vprašanje, odvisno od razmer, katerih se tu ne bomo dotikali. V vojski je odstotni po-

lija zaveže, da napade Avstrijo najkasneje do 24. maja.

3. Ta pogodba **garantira Italiji osvoboditev vseh neodrešenih krajev, gospodstvo v Adriji in velike kompenzacije v Aziji in Afriki.**

4. Začelo se je že ta načrt izvrševati, ker so častniki italijanskega generalnega štaba že sodelovali v Londonu in Parizu pri določitvi enotnega načrta za vojaško akcijo.

× × ×

Demonstracije za in proti vojski.

Chiasso, 17. maja. Tudi včeraj so bile v celi Italiji demonstracije za in proti vojski v Sant Cascianu v Sonni-novem volilnem okraju. V Turinu so razgnali pristaše nevtralnosti demonstracij dijakov za vojsko. Danes je vse delavstvo v Turinu proglasilo splošno stavko, da demonstrira proti vojski. V 30 velikih krajih dežele Piemont so sklicali danes zvečer shode, da razširijo gibanje. — »Avanti« poroča o nadaljnjih demonstracijah vpoklicanih rezervistov proti vojski. V Varese so prestopili rezervisti dijakke, ki so demonstrirali za vojsko.

Zadnje velikanske demonstracije v Milanu.

Milan, 18. maja. Ob zadnjih spopadih so demonstranti tako napolnili ceste, da je moralo nehati voziti 15 prog električne železnice s Stolnega trga. Med izgrede je poizkušala neka skupina pristašev vojske na nekem stolpu stolnice razviti italijansko zastavo. Ker so jim vstop zabranili, je več mladih planincev splezalo od zunaj na nek stolp stolnice, kjer so med stražnim tuljenjem razvili italijansko trobojnico. Z balkonom so metali na demonstrante cvetlice. Ko je korakala množica k prefekturi, je potisnila proč vojake in karabiniere, ki so stražili most San Damiano in je odkorakala čez most. Na drugi strani mostu so stali pripravljeni konjeniki in veliko pehote. Ceste, ki vodijo k nemškemu konzulatu, so stražili močni vojaški oddelki. Prefektura je bila okrašena z zastavami in z robci. Z oken so sipali cvetlice na demonstrante, ki so klicali neprestano svoj italijanski živio Italiji in vojski. Čuli so se tudi klici: Kdor noče vojske, želi smrt Italiji. Na Via Silvio Pellico je nagovoril demonstrante poslanec Battisti, ki je končal svoj govor s klicem: Proč z Giolittijem! Na korzu Vittorio Emanuele je zaklical z balkona Sante Garibaldi: »Vlada noče vojske proti Avstriji. Moja rodbina bo zato gradila z ljudstvom barikade!« Demonstranti so nato klicali: »Živio vojska!« Velike manifestacije so priredili pred črnogorskim konzulatom.

Krvavi spopadi v Ravenni.

Ravenna, 18. maja. V tukajšnji bolnišnico so pripeljali 5 ranjenih demonstrantov, ki so bili ranjeni ob spopadih med pristaši nevtralnosti in vojske.

V Benetkah zaprtih 50 in ranjenih tudi 50 oseb.

Benetke, 18. maja. Ob zadnjih demonstracijah, med katerimi so socialisti zapodili pristaše vojske, so zaprli 50 oseb, ranjenih je bilo tudi 50 ljudi.

Garibaldi govori.

Lugano, 18. maja. Skupina Garibaldincev se je podala pred hišo Ricciotti Garibaldija, ki je bila okrašena z italijanskimi in angleškimi zastavami, ter pela Garibaldijevo himno. Garibaldi je stopil ven in imel naslednji nagovor: Rimsko ljudstvo! Tvoja volja zadostuje, da se zapode v beg vsi lopovi, ki nam škodujejo. Kar smo mi storili, sili oblastnike, da store svojo dolžnost. Ali ste razumeli? Danes piše ljudstvo zadnjo stran zgodovine svoje narodne osvoboditve. Sedaj, ko smo prepočili

notranje sovražnike, dovršite delo edinstva Italije! Evviva Italia, evviva guerra! Geslo je: Vojna ali revolucija!

Socialistične organizacije proti vojski.

Milan, 17. maja. Na včerajšnjem shodu zastopnikov socialističnih organizacij v Italiji, italijanske strokovne zveze in socialistične skupine poslaniške zbornice so sklenili: Nekateri veliki italijanski listi, podpirani po zapeklani demokraciji in po framasoni, so uprizorili drzno mistifikacijo, da predstavljajo deželo kot vojski naklonjeno. Zbor odobrava sklep socialističnih poslancev, da glasujejo proti vsaki vojski Italije in vabi ves proletariat Italije, naj priredi 19. majnika, dan pred otvoritvijo zbornice, povsod ljudske shode, na katerih naj se izrazi neomajano prepričanje proti vojski.

Köln, 17. maja. »Kölnische Ztg.« poroča iz Lugana: »Avanti« vztrajno zastopa najodločnejše stališče socialistov proti vojski, ki jo večina ljudstva noče. List poziva italijanski proletariat, naj do četrtega izrazi poslanecem jasno svojo voljo.

× × ×

Nemci zapuščajo Italijo.

Berlin, 17. maja. »Züricher Tages-anzeiger« poroča iz Lugana: V petek zvečer je došlo v Lugano zopet nad 2500 Nemcev, v soboto so jih našli skoraj 3000. V Italiji vozi le nekaj osebnih vlakov.

× × ×

Italijani se vračajo.

Monakovo, 19. maja. Od 16.000 na Bavarskem bivajočih Italijanov so razun 100 vsi odpotovali deloma v Švico, deloma v domovino.

× × ×

Finančne operacije.

Berlin, 19. maja. Nemške banke so nakazale vrednostne papirje, ki se nahajajo za nemški račun v Italiji, nevtralnemu inozemstvu.

× × ×

Posebna železniška vlaka za naše poslance.

Rim, 18. maja. Listi prinašajo vest, da sta v Rimu pripravljena posebna vlaka za barona Macchio in kneza Bülowa. V trenutku njihovega odhoda bo podpisal kralj mobilizacijsko povelje.

× × ×

Nemški kancler o Italiji.

V včerajšnji seji nemškega državnega zbora je prvi govoril kancler Bethmann-Hollweg:

»Gospodje! Vi veste, da se je v zadnjih mesecih razmerje med Italijo in Avstrijo zelo poostriilo. Iz včerajšnjega govora ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisza ste izvedeli, da se je dunajski kabinet z odkritosrčno željo, da zagotovi trajno prijateljstvo med monarhijo in Italijo in da ugoti trajnim velikim življenjskim interesom obeh držav, odločil, da ponudi Italiji dalekosežne teritorialne koncesije. Pristaviti morem, da je Nemčija v svrhu gojitve in utrditve sporazuma med svojima zaveznicima, v soglasju z dunajskim kabinetom, prevzela izrecno garancijo nasproti Italiji, da se bodo te ponudbe lojalno izvršile. Avstrija in Nemčija sta se tedaj odločili za nekaj, kar bi v slučaju, da vodi k cilju, po njegovem prepričanju trajno odobravala ogromna večina treh narodov. Italijanski narod stoji s svojo zbornico pred svobodno odločitvijo, ali naj svoje stare narodne nade v največjem obsegu doseže mirnim potom ali pa naj deželo požene v vojsko in potegne meč proti svojem zavezniku od včeraj in danes. Popolnoma se ne morem odreči upanju, da bo tehtnica miru težja kakor ona za vojsko. Toda naj se Italija odloči kakor hoče, v zvezi z Avstrijo smo storili vse mogoče, da ščitimo zavezništvo, ki je v nemškem narodu poglano krepke korenine in ki je trem narodom prineslo veliko dobrega. Če bo eden pogodbenikov zvezo raztrgal, bomo skupno z drugim neustrašeno in z zaupljivim pogumom vedeli nastopiti tudi proti novi nevarnosti.«

Kanclerjevimi besedami so več minut burno pritrdjevali na vseh straneh zbornice, kar se je v zbornici le redkokdaj slišalo. Tudi galerija je ploskala. Kancler se je v zahvalo večkrat priklonil.

Italija izjavlja, da je bil nemški cesar Viljem zelo ljubeznjiv z italijanskim poslanikom.

Rim, 18. maja. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« poroča: Poročilo nekaterih listov o nesporazumu med cesarjem Viljemom in poslanikom Bollatijem ni resnično. Cesar je občeval z italijanskim poslanikom najljubeznivejš.

× × ×

Srbija in italijanske zahteve.

Grški listi objavljajo: »Times« poroča iz Sofije: V Nišu so glede na pogoje,

ki jih je stavila Italija, še vedno razburjeni. Poročilo, da namerava Pasić odstopiti, se dozdaj še ne potrjuje. Pasić igra v Srbiji tisto vlogo, ki jo igral Venizelos na Grškem. Velešile trojnega sporazuma so namreč voljne, da dovolijo tudi tiste italijanske zahteve, ki tičejo srbske koristi. Od Srbije pričakujejo koncesij. Pasić edin je toliko ugleden, da bi mogel prepričati narod o potrebi teh koncesij. Srbija zahteva pravzaprav, naj se ustanovi velika jugoslovanska država z 12 milijoni prebivalcev in hoče poleg tega obdržati tudi makedonsko ozemlje. Venizelos je zahteval za Grško 140.000 štirirajskih kilometrov v Mali Aziji. V primeri s temi zahtevami je malo, kar zahteva Bolgarija, namreč bolgarsko ozemlje v Macedoniji s Kavalo, Dramo in s Serresom. Če zagotove Bolgariji njeno narodno enoto, bi ne nasprotovala povečanju ostalih balkanskih držav.

Boj za plen.

London, 16. maja. »Manchester Guardian« priobčuje pismo sira Artura Evan, ki je najboljši poznavalec zapadne Evrope in posebno Dalmacije: »Italija je prisiljena ločiti katoliške Hrvate od pravoslavnih Srbov in zopet Črnogorce od obojih. Italija zahteva čisto slovensko zemljo okoli Trsta in sevrno polovico Dalmacije, kjer ni niti 4% italijanskega prebivalstva. Italija zahteva tudi obe veliki luki Trst in Reko. Ententa je k temu privolila, četudi se je Rusija ustavljala. Trdi se tudi, da se je Italiji garantiralo posest teh slovanskih ozemelj za 15 let. To bi pomenjalo, da se

hoče zmago kupiti za vsako ceno. Take zahteve so gladka kršitev narodnostnega načela in bi tudi zelo oteževale odstop Macedonije Bolgariji. Taka pogodba bi za bodočnost ustvarila možnost dveh vojsk. Ena bi bila potrebna za zopetno ustvaritev slovanskega edinstva in druga za osvoboditev makedonskih Bolgarov.«

× × ×

Ruski poslanik pri kralju.

Rim, 18. maja. (Kor. urad.) Kralj je sprejel novoimenovanega ruskega poslanika Giersa, ki mu je izročil poverilnico.

Italijanski kralj v Parizu.

Dunaj, 18. maja. V Rimu se širijo vesti, da bo italijanski kralj te dni odpotoval v Pariz. Vsi spravljajo to v zvezo z odpovedjo trozveze in z novo zvezo Italije s Francijo.

Kralj Viktor Emanuel bolan.

Bern, 18. maja. Dobro poučeni rimski posebni poročevalci »Berner Tageblatt« poroča, da so zadnji dogodki zdravje kralja Viktorja Emanuela močno omajali. Boleha na nevrasteniji in je moral prositi zdravnika za svet.

× × ×

Vojno stanje v Tripolisu.

Milan, 18. maja. (Kor. urad.) »Corriere della Sera« poroča, da so vsled zadnjih dogodkov proglasili v Tripolisu vojno stanje.

Nova velika bitka ob Sanu in Dnjestrju.

Bitka ob Sanu nam je že po malo dneh prinesla važne uspehe: zaveznikiškim četam se je posrečilo med Przemyslom in Jaroslavom ter dalje do izliva Visloka prekoračiti San in vreči sovražnika iz njegovih postojank na vzhodnem bregu, katere je več mesecev utrjeval in ga prisilili, da se je umaknil. Samo pri Radymnu se drži še ena ruska skupina, ki bo pa brez dvoma morala kmalu slediti ostalim četam, ker pride sicer v nevarnost, da jo naše čete zajamejo. O posledicah tega posrečenega taktičnega predora se še ne more izreči nobena sodba.

Operacije na gališko-poljskem bojišču so stopile v nov stadij, ki se zdi, da bo odločilen: Rusi so se postavili v boj. Najprvo je zadelo na sovražnika naše levo krilo v Galiciji. Med tem, ko so se tam vršili uvodni boji in tem sledeče zasledovanje, je moralo desno krilo napraviti velike marše in se obrnilo nekoliko proti severu. Med Jaroslavom in Przemyslom stoječe armade pa seveda tvorijo središče. Tako se je zgodilo, da je istočasno, ko se je naše levo krilo borilo ob spodnjem Sanu, desno krilo zazvelo Stari Sambor in nato Sambor. Sedaj je položaj jasen, ker se morajo v najkrajšem času vršiti odločilni boji. Na mnogih točkah so se že pričeli.

Sicer pa zbirata oba dela svoje sile, med tem, ko pošiljata svoje rezerve tja, kjer hočeta izvesti posebno močan pritisk. Železnice za armadnimi frontami so preobložene z delom.

Zaveznikiškim četam je zelo dobro došlo, da so med zasledovalnimi boji zavzele važna opirališča in zaprle važne železniške proge. Močno utrjen Sandomierc in pa Przemysl, katerega so Rusi že med drugim obleganjem obdali s močnimi protitirdbami, bo morala prevzeti naša težka artiljerija, možno je, da pride tam do rednih oblegovanih bojev. Oba utrjena kraja sta že od več strani obdana od naših čet.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Na vzhodnem bregu Sana. — V prvi polovici maja ujetih 174.000 Rusov in zaplenjenih 128 topov ter 368 strojnih pušk.

Dunaj, 18. maja. Uradno se poroča: Zaveznikiške čete so po srditih bojih na več točkah prekoračile San in se ustale na vzhodnem bregu. Protinapade Rusov so povsod krvavo odbile in vrgle sovražnika v vzhodni smeri nazaj.

Ob gornjem Dnjestrju so v teku ljuti boji.

Na črti ob Prutu ni posebnih dogodkov. Posamezne ruske napade severno od Kolomeje smo odbili.

Skupno število v prvi polovici maja ujetih Rusov se je zvišalo na 174.000 mož; k tem pride še 128 zaplenjenih topov in 368 strojnih pušk.

Namestnik načelnika general. štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Nemške čete na severu prešle k napadu. — Boji na Poljskem in v Galiciji.

Berlin, 18. maja. Veliki glavni stan: Ob reki Dubisi smo pri Alragoli zopet odbili močne ruske napade. Proti ruskim silam, ki so se zbrale južno od Njemena, so nastopile naše čete z napadom v splošni smeri Gryszakubda—Szyntowy—Szaki. Boji še trajajo. Včeraj smo ujeli 1700 Rusov.

Severno od Wysoke je naša konjenica vrgla sovražno. Ruski napadi na Marjampol so se izjalovili.

Severno od Przemysla, od južno od izliva Visloka v San, so si nemške in avstro-ogrske čete priborile prehod čez San. Sovražnik se tu umika dalje proti vzhodu in severovzhodu.

Med Pillico in gornjo Vislo (Ilza in Lagow), jugovzhodno od Przemysla, kakor tudi pri Stryju se vrše od včeraj naprej večji boji.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

RUMUNSKA SODBA O POLOŽAJU V GALICIJI.

Bukarešt, 18. maja. (Kor. urad.) List »Dimineata« piše o vojnem položaju v Galiciji: Rusi se trajno umikajo. Dozdaj še niso našli tistega ravnotežja, ki je potrebno za protinapad ali za resen odpor. Izguba črte ob reki San je velikega strateškega pomena. Kljub vsem uspehom ob Dnjestrju ne bodo mogli izvesti, da se razvijejo strateško ob Dnjestrju, ker jim zdaj ne grozi samo nevarnost, da se vrže nazaj njih bojna črta, marveč tudi, da prodre sovražnik proti severovzhodu. Položaj ruske armade postaja kritičen. Nerazumljivo je, zakaj da ni enotnosti operacij na zahodu in na vzhodu. Ako trde Rusi, da so zapustile močne nemške sile zahod, kako je bilo mogoče, da ni angleško-francoski poveljnik v zavesti nevarnosti, ki je grozila, ničesar odredil, da bi se kaj ukrenilo proti nameravanemu udarcu. — List »Independance« piše: Ne brez velike osuplosti zasledujemo razvoj vojske, lahko se tudi reče ruske žaloigre v Galiciji. V prvih dneh prodiranja se je še lahko sodilo, da so bili Rusi presenečeni in da se bodo držali v drugi ali v tretji črti. Primerjalo se je umikanje z umikanjem francoskega poveljnika Joffre ob Marni. Kmalu se je moralo računati z dejanskim položajem. Ruska armada se ni mogla braniti. Umika se zdaj nazaj na bojni črti, ki obsega 500 kilometrov. Ob taki izpremibi prizorov na odru, ko je pred durmi izpraznitev severne Galicije, ne gledamo brez začudenja na novo prodiranje proti Črnovicam, ki bi bilo strateškega važnosti le, če bi se posrečilo, da se grozi preko Kolomeje desnemu krilu zaveznikov. Ako bi se tudi zopet zasedle Črnovice, bi se ne odstranila nevarnost, ki grozi Rusom na severu.

× × ×

OBROČ OKOLI PRZEMYSLA.

Eperjes, 18. maja. Rusi neprestano pošiljajo ojačenja, da bi ustavili naše prodirajoče čete. Večji del teh ojačenj so pa zavezniki že uničili. Okoli Przemysla se obroč od treh strani vedno bolj zožuje. Od severozahoda prodira moč čez Jaroslav, od zahoda čez Krasiczyn, od juga čez Nizankovice. Ujeti ruski častniki pripovedujejo, da bodo Rusi Przemysl branili, čeprav nimajo mnogo upanja, da ga bodo mogli držati.

× × ×

RUSKA MOČ PRED VARŠAVO.

Rotterdam, 18. maja. »Times« poroča iz Varšave, da so bili Rusi začetkom maja pred Varšavo precej močnejši, kakor 1. februarja. Pomnožili so se najmanj za 25 odstotkov. Letnik 1915 so že poslali na bojni črto.

SKRBI V VARŠAVI.

Berlin, 18. maja. »Nationalzeitung« poroča z ruske meje: Nek varšavski bančni uradnik, ki je zadnje dni došel iz Varšave v Petrograd, pripoveduje, da se po Varšavi širijo vesti o velikih vojnih dogodkih na poljski fronti. Varšavske vladne akte so zopet odpeljali v notranjost Rusije.

RAZBURJENOST V RIGI.

Sofija, 18. maja. »Nowoje Wremja« in »Rječ« poročata o velikem razburjenju v Rigi, kjer so vlagatelji naskočili banke. Železnica Riga—Orlawa je promet skoro popolnoma ustavila. Posestniki prodajajo posestva za vsako ceno in se izseljujejo. Tudi v Mitavi je položaj kritičen.

VOJAŠKE GUBERNIJE NA RUSKO-POLJSKEM.

Dunaj, 18. maja. (Kor. ur.) Iz vojnega poročevalskega stana poročajo: Vrhovno armadno poveljstvo je 17. maja t. l. izdalo povelje, ki ustvarja vojaške gubernije v zasedenem ozemlju na Rusko-Poljskem. Iz dosedanjega upravnega okrožja enega armadnega etapnega poveljstva (z okraji Dombrova, Olkusz, Miechow, Wloszczowa, Pinczow, Stopnica in Kjelce) se napravi vojaška gubernija Kjelce, iz dosedanjega upravnega okrožja drugega etapnega poveljstva (z okraji Noworadomsk, Pjotrkov, Opočno in Konskie) pa vojaška gubernija Pjotrkov. Uradna sedeža gubernijskih oblasti bosta za gubernijo Kjelce začasno Miechow, pozneje Kjelce, in Pjotrkov za istoimensko gubernijo. Obe vojaški guberniji sta neposredno podrejeni vrhovnemu armadnemu poveljstvu.

ZANIMIVOSTI IZ LVOVA.

Krakov, 18. maja. Petrogradski poročevalec »Messaggera« poroča svojemu listu iz Lvova: Od obmejne postaje Brody se povsodi vidijo ruski napisi. Pri carinski reviziji se strogo gleda tudi na to, da ne pridejo Judje v Galicijo. V Lvovu izhajajo razen vseh prejšnjih poljskih še trije ruski listi. Avstrijska sodišča še vedno poslušajo; razsoja se v imenu prava. Univerza je zaprta; neki profesor se je v sili lotil fizariske obrti. Sicer se ima pa Lvovska poljska univerza prenesti v Varšavo, varšavska ruska univerza pa v Lvov. Generalni guverner Bobrinski je rekel, da bodo vse javne šole v Galiciji samo ruske, v mestih, kjer je poljsko prebivalstvo v večini, se morejo dovoliti tudi poljske zasebne šole. V Lvovu vlada normalno življenje, gledališča in kinematografi so nabito polni. O poljskih legijah pravi poročevalec, da so mu merodajne osebnosti zatrjevale, da se prostovoljske čete bore z nenavadno trdovratnostjo. — Generalni guverner Bobrinski je razglasil, da je pod kaznijo prepovedano, od ruskih vojakov karkoli kupovati z vojnimi ujetniki se pogovarjati in razširjati poročila o delovanju vojaštva, oblasti in posameznih oseb, ako bi se utegnili s tem prebivalstvo vznemirjati. — Blagoslovila se je še ena ruska cerkev v navzočnosti velike kneginje Elizabete Feodorovne. — O priliki predaje Przemysla je bila v Lvovu odrejena slavnostna razsvetljava, vendar se je bilo mogoče za 1000 rubljev te dolžnosti odkupiti.

ZADNJI RUSKI DNEVI V SANOKU IN GORLICAH.

Krakov, 18. maja. »Nowa Reforma« je prejela naslednja poročila: V Sanoku in v predmestju Posada Olchowska so zadnji dnevi ruskega gospodstva precej mirno potekali. Vsekakor je v mestu vladala velika beda in pomanjkanje živil. Cene živilom so silno poskočile. Tako je stal n. pr. 1 kg sladkorja 2 K 50 v, 1 kg moke do 2 K. V mestu je le malo ljudi iz inteligenčnih krogov. Tekom ruske invazije je bilo vpepeljenih 27 hiš. — Podobna stiska je vladala med prebivalstvom v Gorlicah. Tudi tu so bila živila silno draga. Nekemu ruskemu sleparstvu so šele pred kratkim prišli na sled. Meseca aprila je prišla v Gorlice neka Rusinja, baje zastopnica ruskega Rdečega križa, ter je obljubila, da bo delovala za omiljenje ljudske bede ter od ruske vlade preiskrbelo večje množine živil za revno prebivalstvo. Res je Rusinja kmalu zopet prišla v Gorlice in razdeljevala med najrevnejše ljudi brezplačno moko. Sedaj se je pa pokazalo, da te moke ni dala ruska vlada, marveč poljska pomočna odbora v Lvovu in Varšavi. — V Gorlicah so Rusi več oseb ustrelili, večje število so pa odvedli v Rusijo.

POLOVICA NEMŠKIH RANJENCEV ZA VOJSKO SPOSOBNIH.

Draždane, 18. maja. »Sächs. Staatztg.« poroča, da je polovica ranjenih vojakov ozdravila in odšla na bojišče.

Varnostna naprava proti strupenim plinom.

Na morju.**RUSI RAČUNAJO Z NAPADOM NEMŠKEGA BRODOVJA V FINSKEM ZALIVU.**

Stockholm, 18. maja. Iz Petrograda poročajo, da tamošnji krogi računajo z možnostjo, da se bo nemško brodogojstvo prav kmalu pojavilo v Finskem zalivu. Iz trdnjave Sweaborg pri Helsingforsu so že odstranili civilno prebivalstvo; pri Wiborgu pa hitro delajo utrdbe.

AVSTRIJSKI PODMORSKI ČOLNI V SREDOZEMSKEM MORJU.

Chiasso, 18. maja. »Stampa« poroča iz Sirakuz: Več avstrijskih podmorskih čolnov se je pojavilo v Sredozemskem morju.

AMERIŠKA NOTA ZARADI POTOPA »LUSITANIE« PRISPELA NA NEMŠKO.

Berlin, 17. maja. »Vossische Zeitung« poroča, da je nota Zedinjenih držav Nemčiji glede potopitve »Lusitanije« prispela semkaj v soboto, dne 15. t. m.

Amerika grozi Nemčiji.

Berlin. (Kor. ur.) Ameriški poslanik je izročil državnemu tajniku zunanjih zadev noto ameriške vlade, ki se opozarja na morske odredbe nemških oblasti zadnjih časov, s katerimi se kršijo ameriške province, kar kaže potop Lusitanije, ob kateri priliki je utonilo nad 100 ameriških podanikov. Ameriška vlada zasleduje te dogodke z vedno večjo skrbjo; ne more verovati, da to modernemu vojskovanju nasprotujoča odredba odobrava nemška vlada in se zato ameriška vlada obrača na nemško. Ker upa, da njeno postopanje izbrisi obžalovanja vreden utis, ki ga je povzročila njena odredba in da zopet obnovi sveto pomorsko svobodo.

Ko se je proglasilo vojno ozemlje, je ameriška vlada o odredbah, ki daleko presega običajne navade pomorske vojske, izjavila, da se ne smejo uporabljati nasproti ameriškim državljanom in da je za vsako kršitev odgovorna nemška vlada.

Ameriška vlada smatra kot samoobsebi umljivo, da se ne sme nahajati življe-

nje neborilcev, bodisi nevtralnih ali nenevtralnih držav ob zaplenjenju ali uničenju kake neoborožene trgovske ladje.

Praktično nemogoče je, da bi uporabljali podmorske čolne za uničenje sovražne trgovine, ne da bi kršili načel pravice in človekoljubja.

V slučaju, ki ga navaja nota, se ni niti dopustilo potreben čas za najpriprostejše varnostne odredbe. Ameriški državljani postopajo v okviru neopravičenih svojih pravic, če povsod na visokem morju vozijo svoje ladje in če povsod potujejo, kjer vodijo pravno veljavne kupčije.

Nota opozarja nato z obžalovanjem na pred kratkim v ameriškem časopisu objavljeno svarilo, ki jo je baje objavilo nemško poslanstvo in pristavlja, da svarilo pred nepostavnim dejanjem nikakor ne opravičuje ali omiljuje ali znižuje odgovornost dejanja. Ameriška vlada more le soditi, da so poveljniki ladij, ki so izvedli nepostavna dejanja, storili to le zato, ker so jih napačno tolmačili.

Ameriška vlada upa, da obsoja nemška vlada dejanja, čez katera se pritožuje ameriška vlada, da da kolikor mogoče zadoščenje za nepregledno škodo in da ukrene takoj potrebne korake, da se taki slučajji več ne zgodijo. Zaupanje je tem večje na uspeh, ker obstajajo med obema državama prijateljske zveze in pogodbene obveznosti.

Če se obžaluje in ponudi zadoščenje v slučajih uničenja ali pomotnega potopa nevtralnih ladij, to ne upraviči postopanja, vsled katerega se nahajajo nevtralne države in osebe v strašnih nevarnostih.

Nemška vlada naj ne pričakuje, da bi ameriška vlada zamolčala kako besedo ali ne storila dejanja, ki bi bilo potrebno, da se čuvajo pravice Združenih držav, njenih državljanov in jamstva njih pravic.

Boji na zahodu.**Nemško uradno poročilo.****Boji za Yperu.**

Berlin, 18. maja. Veliki glavni stan: Severno od Yperna ob prekopu pri Steenstraate in Het Sasu je bilo včeraj mirno. Na vzhodnem bregu kanala jugovzhodno

od Boesinghe so se na posameznih točkah razvili boji, ki še trajajo dalje.

Južno od Neuve Chapelle so Angleži včeraj in danes zamen poskušali, da bi še dalje pridobili na prostoru. Vse napade smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika.

Ponovni francoski napadi na višini Loretto pri Ablainu in zahodno od Souheza so se izjalovili. 170 ujetnikov je ostalo v naših rokah.

Pri Ailly se je pehotni napad ustavil. Nek francoski sunek v gozdu Pretre se je zrušil v našem krilnem ognju.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Nedelja, 16. maja ob 3. uri pop.

Popoldne smo v Steenstraate uspešno zavrnili četrti protinapad in obdržali včeraj osvojene postojanke. Bolj južno so Angleži resno udarili sovražnika in so pri Richebourg l'Avonè vzeli 1 km jarkov. Ravno tedaj smo napadli severovzhodno od Festuberta v smeri na Quinque Rue. Na fronti smo pridobili 600 m na široko in 1500 metrov na globoko. Nemci so imeli težke izgube. Angleži trajno napredujejo. Severno od Arrasa smo zopet utrjevali svoje postojanke in preganjali sovražnika. Pridobili smo 200 m na višini, ki gre od višine Lorette proti cukrarni v Souchezu. V vasi Neuville smo vzeli v severnem delu zopet nekaj hiš in smo sestrelili nemški zrakov. Kolodvor Lamain so bombardirali naši letalci. V Champagni nam je vzhodno od Ville sur Tourbe prinesla čisto krajevna operacija sijajen uspeh. V noči od sobote na nedeljo je sovražnik zažgal eno mino zadaj za našo prvo črto. Takoj je naskočilo osem nemških kompanij in so prišli v neki stranski kot naših postojank. S protinapadom smo zopet vzeli del izgubljenih postojank in ujeli 70 mož med njimi 3 častnike. Čez dan smo zopet napadli z bajonetom ni s tem silovitim napadom smo vzeli tom in s tem silovitim napadom smo vzeli kanske izgube. Našli smo 1000 mrtvih. Ujeli smo 300 mož, 9 častnikov in 6 strojnih pušk. Tedaj skoro celo število sovražnika je ostalo na bojišču ali pa v naših rokah. (Nemško poročilo pa pove, da Francozi ta dan niso imeli tega uspeha, ki hočejo s temi frazami le zakriti ponesrečeno ofenzivo pri Arrasu. Op. ur.)

Hudi boji pri Ypernu.

Rotterdam, 18. maja. Boj v smeri proti Ypernu se nadaljuje z veliko srditostjo. Noč in dan postaja grmenje topov silnejše,

Boj v zraku.

Rotterdam, 18. maja. »N. R. Courant« poroča iz Sluisa: Danes zjutraj je med Brügge in obrežjem napadel nek francoski letalec Zeppelinov zrakov, ki je pa nepoškodovan ušel.

Zeppelin na Angleškem.

Rotterdam, 19. maja. Več Zeppelinov je obstreljevalo tri angleška pristanišča. Nato so leteli dalje proti severozahodu. Napadli bodo najbrže ozemlje ob Temzi.

Zeppelinov zrakov metal bombe na Ramsgate.

Frankobrod, 18. maja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Londona: Neki Zeppelinov zrakov je vrgel v nedeljo na Ramsgate 40 bomb. Ranjene so bile tri osebe.

Nemški zrakoplovi nad Nordforelandom.

London, 18. maja. (K. u.) Neki urednik, ki je došel danes sem, obvešča, da je videl štiri milje od Nordforelanda štiri nemške zrakoplove, ki so pluli v severozahodni smeri nad celino. Videl je, kako so švigali bliski, ko so metali bombe. Zrakoplovi so se morali pozneje razkropiti, ker je plul en zrakoplov ob dveh zjutraj nad Dealom. Na mesto niso metali bomb. Nad 20 bomb je padlo na sosedno polje.

Amerikanski topovi za Francijo?

Berlin, 18. maja. »Daily News« poroča iz vojaških krogov: Francija je pred tremi meseci naročila v Ameriki petdeset 38 cm topov, ki streljajo 26 km daleč. Namenjeni so za Verdun in Toul.

Dvajsetisoč projektilov nad Carencyjem.

Milan, 17. maja. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Dolgo uradno poročilo prinaša o zavzetju Carencyja sledeče podrobnosti: Napad na Carency se je pripravljal z uprav peklenjskim ognjem. V treh urah je počilo iz stotin topov nad vasio in utrdbami najmanj 20.000 izstrelkov. V današnjih bojih odločuje močnejša artilerija in uporaba neverjetnih množin streliva.

Angleška sodba o vojski z Nemčijo.

London, 18. maja. (Kor. ur.) »Times« priznava v svojem uvodniku, da lahko Nemčija danes bolj upa na uspeh, kakor v kateremkoli času ob začetku vojske. Dokler se med Nemci vzdrži sedanja volja, ostane Nemčija skrajno nevaren sovražnik. Vojsko vodi uspešno in varčno. Njen inferioren finančen položaj ni tako velika ovira, kakor mi to smatramo. Medtem ko mi razpisavamo rezerve svoje finančne sile, medtem ko izdajamo denar z obču-

Zemljevid nove angleško-francoske ofenzive.

dovanja vredno razsipljavostjo, se Nemčija vojskuje poceni. A zavezniki zapajo svoji večji rezervi moči. Anglija in Francija razpolagata z velikanskimi rezervami moči, ki se niso bile v ognju in ki čakajo na trenutek, da hite v ogenj. Njih vojskino sreča na zahodu je zvezana bistveno z Joffrem. Boji v zadnjih dneh so bili le priprava. Z glavnim udarcem Joffre se ni pričel.

London, 18. maja. (Kor. ur.) »Daily News« opozarja v svojem gospodarskem članku glede na vojsko na to, da Anglija ni sposobna, uporabljati svojega brodogradništva za direktno ofenzivo proti nemški obali, da je Rusija izpočetka sem le s težavo oborožila svoje vojake in da trpe njene prometne zveze, ker pogreša nezamrznjenih pristanišč in železnice. Nemški generali izkoriščajo mojstrsko strašno orožje nemške industrije in nemške podjetnosti potom železniškega omrežja na vzhodni bojni črti.

Dihalniki zoper strupene pline.

London, 8. maja. (Kor. ur.) Državni podtajnik Tennant je v spodnji zbornici odgovoril na neko vprašanje: Ko so pričeli Nemci rabiti strupene pline, je vojni urad razdelil milijon respiratorjev, ki se pa niso popolnoma dobro obnesli. Nadomestili so jih z drugim vzorcem, obstoječim iz odpadkov bombaža, ki so namočeni s karbonatom sode in hiposulfitom sode; drži jih koprena. Razmišlja se, ali bi ne bili volneni šlemi boljši.

Boj za Carigrad.

PRIPRAVE ZA NOVE NAPADE.

Atene, 18. maja. »Hestia« poroča: Ruski izkrcevalni zbor 250.000 mož se nahaja že v Odesi. Moštvo ima posebno uniformo, na kateri je pripet dvojni orel in križ. Hočejo se masčevati, ker so Turki porušili in oskrunili ruski spomenik v Galatariji pri Carigradu. Iz Mitilen poročajo, da je med Imbrosom in Sedil-Barom 300 prevoznih ladij.

RUSKA IZKRCAVANJA.

Bukarešt, 18. maja. Rusi so v Zniadi izkrcali čete, katere so prepeljali iz Sebastopolja na 86 prevoznih ladjah.

Zniada leži severno od Midije na evropski obali Turčije ob Črnem morju. Oddaljena je 120 km od Carigrada in Bospora.

V DARDANELAH UTONILI DVE ANGLEŠKI OKLOPNI KRIŽARICI.

Atene, 18. maja. Prefekt v Mitilenah poroča ministrstvu, da sta dve angleški oklopni križarici v Dardanelah zadeli ob mine in se s posadko vred potopili. Boji pri Galipoliju potekajo dalje neugodno in izgubepolno za zaveznike, ki nameravajo zasesti tudi mal otok Castellorizo. Angleško poslaništvo trdi, da so izhodne točke nemških podmorskih čolnov grško in špansko obrežje in dolgi grške trgovce, da pomažajo in dobavljajo živila.

DVE RUSKI BOJNI LADJI POŠKODOVANI.

Genf, 18. maja. V Sebastopolju so 17. (30.) aprila pripeljali dve težko poškodovani križarici. Imena teh ladij prikrivajo. Skoro gotovo ju je poškodovalo turško brodogradništvo. Istočasno so pripeljali v sebastopoljske bolnišnice mnogo ranjenecv.

»GOLIATH«.

Haag, 18. maja. »Westminster Gazette« poroča, da je potopljena bojna ladja »Goliath« stala 17.320.000 mark.

VENIZELOS IN STARKA.

»Patris« piše: Bivši ministrski predsednik Venizelos je bil obiskal v Egiptu tobačno tovarno gospoda Gjanaklisa. Ko je hotel stopiti na svoj avtomobil, priteče starka, ki je videla že nad 90 spomladi, se vrže ihteč na tla in objame bivšemu ministru kolena. Venizelos se ginjen prikloni: »Vstanite, mati moja!« — pa ji poljubi roko, s solzami v očeh. Starka se dvigne, rekoč: »Sinko moj, ti si poveljčal našo domovino. Bog te blagoslovi! Zadovoljna bom umrla, ker sem doživela veselje, da sem te videla.«

VEST IZ CARIGRADA.

Carigrad. Turki so nabili po vseh važnejših mestih lepake, s katerimi pozivajo prebivalstvo, naj naznanijo vsako orožje, ki ga ima. Kdor bi v določenem času tega ne naznanil in se mu to dokaže, bo obsojen na smrt.

Kaj se godi na Portugalskem.

Poročila s Portugalskega so zelo nejasna. Reuter trdi, da je prejšnjo vlado Castrovro že strmoglavila vstaja. Najbrže so vstajajo prizrili Angleži, da odstranijo Castra, ki ni bil za to, da se udeleži Portugalska vojske na strani Anglije. Castro je najbrže odstranjen in se je polastil oblasti Costa. Španska namerava posredovati najbrže zato, ker se boji, da bi Costa potegnil za seboj na Španskem tudi Fer-

rerjeve pristaše. Izključeno ni, da se tudi južno ameriške republike Argentinija, Brazilija in Čile pritegnejo v evropske zmede.

Genf, 17. maja. Po poročilih iz Lizbone nameravajo vstati izključno le ustvariti republiko z novim ministrom. Na krovu neke ladje zbrani revolucionarni odbor se je pečal z volitvijo narodne vlade in oblasti. Ministrski predsednik naj bi postal Chagas, ki naj bi istočasno prevzel tudi notranje ministrstvo.

Madrid, 17. maja. Vlada je odposlala eno oklopno križarko v portugalsko morje. Španska zasleduje dogodka na Portugalskem, a posredovati za sedaj še ne namerava. Prekinjene so brzojavne zveze s Portugalsko, a vlada je obveščena, da je položaj na Portugalskem resen. Kralj se je večkrat posvetoval z Datom kakor tudi z zunanjim in z mornariškim ministrom.

Napad na novega ministrskega predsednika. — Napadalca pobili orožniki.

Lizbona, 18. maja. (Kor. ur.) Na novega ministrskega predsednika Chagasa, ki se je hotel podati iz Oporta v Lizbono, da nastopi svoje mesto, je včeraj na kolodvoru Entrocamento streljal senator Joan Freitas in ga težko ranil. Freitas so nato orožniki ubili. Chagasa so prepeljali v Lizbono. Nemiri so se zopet pričeli.

Arrestacije v Lizboni.

Lizbona, 18. maja. Oklic revolucijskega odbora izvaja, da bodo zaprli vse civiliste, pri katerih dobe po deseti uri zvečer orožje.

Nastop španske in južne Amerike na Portugalskem.

Madrid, 17. maja. »Agence Havas« poroča: V Badajoz sta bila odposlana dva pehotna polka.

Buenos Aires, 17. maja. »Agence Havas« poroča: Brazilski zunanji minister Lanx Müller se je posvetoval z zunanjim ministrom Muraturem. Skupno sta odpotovala nato v Chile.

Dve angleški bojni ladji v Lizboni.

Rotterdam, 18. maja. Angleška admiraliteta je poslala v Lizbono dve bojni ladji.

Z občnega zbora kranjske kmetijske družbe.

ponatiskuje včeraj nam došli »Kmetovalec« naslednje besede deželnega odbornika dr. Lampeta: Naj se zgodi kakorkoli — kmet ostani na svoji grudi! Na svetu je vse mogoče, tudi to ni nemogoče, da bi sovražnik ne udril v našo deželo; a tudi za ta slučaj velja: Kmet ostani mirno na svojem posestvu! Samo, če bi oblast ukazala, naj se kmet umakne s posestva, sicer pa — to je tudi izkušnja te vojne — je edino pametno, da ostane kmet na svoji grudi, koder je pogljal korenine njegov rod, kot pogumen stražar in gospodar svoje grude!

Dobrodelna prireditel v kn.-škol. zavodu sv. Stanislava.

V korist ranjenecv c. in kr. nadomestne bolnice v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano je bila lepa prireditev v torek dne 11. maja in se je ponovila za širše občinstvo na Vnebohod, dne 13. maja t. l. V torek se je udeležilo prireditve posebno izbrano, povabljen občinstvo. Omeniti moramo predvsem ljubljanskega vojaškega poveljnika podmaršala Huga Kutschera, ki je počastil slavnost v spremstvu gg. polkovnika Avgusta p. l. Kleinschrott in stotnika viteza Pogacnika. Slavnosti so se udeležili nadalje g. deželni šolski nadzornik vladni svetnik dr. Janko Bezjak, poveljnik c. in kr. nadomestne bolnice v zavodu svetega Stanislava g. polkovni zdravnik dr. J. Benedikt in upravni častnik g. nadporočnik Karel Glaser, zdravnik dr. Dereani in župan Anton Belec iz Št. Vida nad Ljubljano ter mnogo odlične duhovščine iz okolice pa tudi iz oddaljenih krajev. V četrtek pa je prišlo k prireditvi drugo občinstvo iz Št. Vida in iz najrazličnejših krajev dežele ter dvorano popolnoma napolnilo. Opazili smo zopet tudi več gg. duhovnikov. Spored je bil jako mnogo vrsten in se je obakrat točno izvršil. Vrstile so se pevske in godbene točke, ki jih je krepko in natančno proizvajal dijaški pevski in godbeni zbor pod spretnim vodstvom g. prof. Vojteha Hybáše k a; vmes sta bili vpleteni dve igri in vso slavnost je zaključila Haydnova »Cesarska pesem«. — Nastopil je najpoprej dijaški orkester ter čvrsto zaigral Fučikovo koračnico »Triglav«, nato je sledila A. Foersterjeva skladba »Pozdrav knezoškofu«, v kateri se je pevski zbor vdano poklonil presvetlemu vladiku, ki pa je bil žal zadržan, da ni mogel priti k prireditvi, dasi se je želel udeležiti. — Izmed godbenih točk sta nam posebno ugajali I. Novakovi skladbi »Pozdrav pomladi« in »Domačinke«, ki jih je

prav dobro proizvajal zbor gosli s klavirjem. Orkester je nastopil še s H. Schneiderjevim valčkom »Donaubibler« in I. Curthovo skladbo »Štajerske pesmi«. — Vojaski zbor je zapel nekaj lepih vojaških narodnih pesmi iz F. Ferjančičeve zbirke, ki so se vrstile v prav primernem razporedu. Najbolj sta nam ugajali pevki »Ujetega ptica tožba«, pri katerih je prišel mnogoštevilni dijaški pevski zbor do posebne veljave. Kako krepko in čisto so doneli ti jasni deški glasovi! Kako lepo in nežno so se izražala globoka čuvstva! — Tudi v obeh igrah so nastopale prav dobre moči. V enodejanki »Najdenček« si je pridobil srca vseh Stanko, ki mora deset let živeti pri ubogem starčku, dokler ga ne najde njegov pravi oče — polkovnik, ki se nato skaže hvaležnega redniku svojega sina in mu pomilosti sina - ubežnika. Burka »Strah z dolgo roko« je izvalila med občinstvom mnogo smeha. Posebno dobro je pogodil svojo vlogo skopuhov služabnik Martin, ki se je izkazal izvežbanega igralca in izvrstnega komika. Kot »strah z dolgo roko« nastopajo trije dijak, med njimi skopuhov nečak. Posreči se jim, skopuha izpreobrniti, na kar jih ta pogosti in obljubi pomoč svojemu nečaku in njegovima tovarišema. — Slavnost se je končala z mogočno Haydnovo »Cesarsko pesmijo«, ki jo je pel dijaški zbor med spremljevanjem orkestra z veliko navdušenostjo in pogumom. Občinstvo jo je stoje poslušalo in globoko občutilo navduševalne besede: »Brate vodi vez edina nas do cilja eneda: Živi cesar, domovina, večna bode Avstrija! — Zadovoljni so se obakrat razšli častiti in spoštovani gostje, dijakom pa je sijala iz oči srčna sreča, ker jih je navdajala zavest, da so s svojo prireditvijo dosegli lep prispevek v korist ranjenecv, ki so polni hvaležnosti do sočutne mladine in vseh udeležencev te lepe prireditve!

Dnevne novice.

+ **Odlikovanje.** Občinski odbor v Gorjah je v seji dne 13. t. m. soglasno izvolil častnim občanom preblagorodnega g. deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča in častitega g. dr. Evgena Lampe, kanonika in deželnega odbornika v hvaležno priznanje zaslug, koje sta si pridobila z zgradbo gospodarsko in kulturno znamenitih naprav: dalekosežnega vodovoda in električne naprave ter z blagonaklonjenostjo s svetom in vsestranskim delovanjem za napredek in povzdigo kmetijstva naše obširne gorjanske občine.

— **Moratorij.** V ponedeljek se je vršilo na Dunaju posvetovanje glede odprave moratorija. Nekateri so zastopali mnenje, naj se moratorij odpravi s koncem julija, drugi pa s koncem avgusta. O tem se bo odločilo prihodnji teden.

+ **Potrjen zakon.** Cesar je sankcioniral od kranjskega deželnega zbora sklenjen zakon glede uprave vodovoda v Zgornjem in Spodnjem Logatcu.

— **Poroke po namestniku** (per procuratorem) so zlasti v sedanjem vojnem času pogostne. Ker pa so nekateri župni uradi zahtevali dokaz, da je ženin tisti dan še živ, je c. kr. min. za deželno brambo izjavilo, da je tak dokaz nemogoč, ker se z bojneja polja ne more brzojaviti. C. in kr. apost. vojni vikariat vsled tega priporoča, naj nevesta po poroki po najhitrejšem načinu o poroki obvesti ženina s prošnjo, naj čimprej odgovori, da je obvestilo prejel. Ta odgovor se potem shrani pri poročnih listinah.

— **Sluhatelji prava,** ki naj bi kmalu položili državne izkušnje in ki čakajo na poziv v črno vojsko, smejo napraviti izkušnje izjemoma neposredno prej, ko morajo pod orožje, in sicer izjemoma še prej predno se konča semester. Podrobnosti se izvejo pri dekanatih pravnih fakultet.

— **Iz seznama izgub št. 177.** Nadporočnik 7. polj. top. p. Morocutti Anton, pridelen zrakoplovni oddelku, ujet; poročnik Wastian Franc, 7. pp., 12. stot., mrtev (8./IV. 1915).

— **Izgube 20. lovskega bataljona:** Dolinar Franc, 2. stot., r.; Gorše Josip, 3. stot., mrtev; Grum Franc, 3. stot., r.; Kristan Ivan, 3. stot., r.; Lavrič Franc, 3. stot., mrtev. — Phne Jernej, 3. gorski top. p., 3. bat., ranjen.

— **Popravek k seznamu izgub št. 103.** Janežič Anton, tit. četovodja, 20. lov. bat., 1. stot., ujet (je bil označen za ranjenega).

— **Slov. katol. akadem. tehn. društvo »Danica«** (na Dunaju IX., Liechtensteinstraße 95/8) ima dne 21. maja 1915 ob 6.1/2 uri zvečer svoj drugi redni občni zbor v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

— **Poročil se je** g. dr. Alojzij Maček, profesor na gimnaziji v Celju, z gdčno. Margareto Ungar.

— **Dr. Rok Jesenko** je pisal »Mirove-mu« uredniku iz ruskega ujetništva v Skobelovu v Srednji Aziji dopisnico, datirano z dne 1. suša. Piše: »Dragi mi! Najbrže si že slišal, kakšna usoda da me je doletela. Pogorje, ki ga vidim tu proti jugu, me zelo spominja na koroške Kara-

vanke. Pri nas prihaja sedaj v deželo polagoma vročina, ki doseže poleti baje neverjetno višino. Ako Bog da zdravje, več ustmeno. Priporočam se Tvoji molitvi, pozdravljam Tebe in vse dobre znance ter sem Tvoj dr. Jesenko.«

— **Kot dobro in ceneno sredstvo proti peronospori** priporoča dr. Gvido Levi v tržaškem »Piccolo della Sera« od 15. ozir. 17. t. m. raztoplino železne galice (vitriola), ki stane letos po 14—16 vin. kilogram. Rabi se na enak način kakor modra galica, in sicer je treba za 100 litrov vode približno pol kilograma železne galice.

— **Prestop v katoliško Cerkev.** Iz Gorice nam poročajo, da so 2. maja v Solkanu prestopili v katoliško Cerkev trije protestantje, in sicer mati s hčerko in sinom.

— **Zopet procesija na Sveto Goro.** Solkanska županija je dne 16. maja zopet napravila procesijo na Sveto Goro. Udeležba ljudstva je bila velika.

— **Samoumor.** Iz Gorice: 48letni kmet Matija Jevšek, stanujoč v ulici Orzoni št. 23, se je sunil z nožem v trebuh tako zelo, da je v bolnišnici kmalu umrl.

— **Naši ujetniki umirajo v Srbiji.** Valentin Puljk iz Vel. Zabelj na Goriškem piše 30. aprila svojcem domov iz Paračina, kjer se nahaja kot srbski ujetnik. Piše, da je bil tri mesece v Nišu, sedaj je že štiri mesece v Paračinu. »Hvala Bogu, jaz sem še vedno zdrav, dasi krije že mnogo mojih prijateljev tu v Srbiji hladna zemlja. Skupaj sem z Nemcem iz Bilj. Dominko iz Bilj pa je umrl.«

— **Nov velik kolodvor za sestavo vlakov** se zgradi pri Teznu pri Mariboru. Prvotno so nameravali zgraditi kolodvor z 20. tiri, a ta načrt so jakó povečali. Ko izvedejo načrt, bo ta kolodvor največji kolodvor za sestavo vlakov južne železnice. Promet novi kolodvor zelo olajša in razbremeni postaje Maribor glavni kolodvor, Maribor koroški kolodvor, Pragersko in ptujsko progo. Delajo tudi ruski vojni ujetniki. Zanimivo je, da se radi novega kolodvora mora podreti vila »Friedensheim«.

— **Ubil se je** pri zgradbi lop pri Ptuj 1. 1855. rojeni dninar Anton Štoger. Padel je 4 metre globoko.

— **Samoumor 76 let starega moža.** Dne 17. maja so našli obešenega 76 letnega Mihaela Godeša, prevzlitkarja v Jakovici, župnija Planina pri Cirknici. Pravijo, da je starega moža pripravilo do tega groznega koraka nesporazumljenje v hiši. Obesil se je doma pod streho.

— **Umrli** je v Gradcu gimnazijski ravnatelj v pok. g. Julij Glowacki.

— **Kilo sardel** v Trstu stane 48 v.

— **Črešnje** so došle na trg v Gorici. Včeraj so bile kilogram po 70 v.

Kdo je kriv angleških porazov? Nihče drug, kakor koncesije, ki jih je zadnje čase dovolila angleška vlada katoliški Cerkvi. Tako vsaj trdi družba »Protestant British - Israel League« v neki prošnji, ki jo je nedavno izročila kralju Juriju, naj bi že bilo konec teh koncesij. V tej spomenici navajajo več dogodkov iz sedanjega vojske, ki z njimi hočejo dokazati, kako malo je ljube-mu Bogu vseč, da se angleška vlada tako dobrohotno obnaša proti rimski Cerkvi, in kako dragi so mu sovražniki Rima. Tako-le so pisali »America« 3. aprila 1915, str. 623):

»Prosilci si dovoljujejo preponižno opozoriti Vaše veličanstvo na značilno dejstvo, da so se ob vsaki koncesiji nasproti Rimu (sv. katol. Cerkvi) pojavili očitni znaki božje nevolje, dočim je opozicija proti Rimu bila deležna priznanja vsemogočnega Boga, kar je razvidno iz sledečih podatkov: Ko je bil sprejet Home-rule za Irsko — je bila potopljena ladja »Empress of Ireland«. Po kraljevi potrditvi so bile uničene križarke »Hogue«, »Cressi« in »Aboukir«. Ko je bil poslan kraljevi pooblaščenec Sir Henry Howard k papežu, so sovražniki obstreljevali obrežje Yorkshire. Komaj je bil Sir Howard sprejet v avdienco pri papežu, je bila poražena drenutka »Formidable«. Kmalu potem, ko je izšla bela knjiga, ki je z njo vlada hotela opravičiti britsko poslanstvo pri Vatikanu, je napadlo sovražno brodogradništvo Yarmouth in Kings Lynn.« Ta argumentacija dokazuje, da je na Angleškem še vedno dovolj fanatičnih sovražnikov katoliške Cerkve.

Uspešen protest zoper umazan časnik. Braziljanski Simplissimus »O Malho« (Kladivo) se je kosal s svojim bratcem enakega imena za prvenstvo v boju zoper avtoriteto, vero in moralo. Dosegel je neznansko številno odjemalcev. Vsak odpor proti temu listu je bil brezuspešen. Njegov lastnik senator Azevedo je spravljal velikanske dobičke v svoje žepce. Ko so ga nekoč opozorili, da bi utegnil priti radi napadov v listu ob senatorsko čast, se je odrezal: »Kaj tol Maj »Malho« mi donaja dosti več. Sedaj se ojunaci škof Dominik Adaucto iz Parahyba ter započne očiten boj zoper list. Za odgovor je dobil besne in divje napade v »Malho« v besedi in sliki. Škofa to ni omajalo. Polagoma so se mu pridružili vsi škofje severnih provinc in slednjič še škofje države Minas Geraes. — Kmalu nato so dobili vsi zastopniki lista »Malho« na jugu in severu okrožnico, ki je zadela kot blisk z jasnega. Založništvo je izjavljalo, da je uredništvo odpuščeno, ker si je dovoljevalo napade na katol. duhovščino in Cerkev. Uredništvu se bo odkazala druga smer; zoper katol. Cerkev ne bo smelo nikdar sprejeti nobenega napada... Odkod ta izprememba? Nalog lista »Malho« se je bil skril od 40.000 na 5000. — Razporeženje braziljskih katoličanov je bilo vsled te zmage ob ondotnih žalostnih razmerah silno radostno; ugled škofov je mnogo pridobil.

Ljubljanske novice.

Ij Obrtniki in trgovci, ki so vpoklicani v vojno službovanje in ki so svoj obrat začasno ustavili, naj ne zamude v njihovem lastnem interesu to javiti pristojni oblasti. Isto jim je storiti zopet, ko začno s svojimi podjetji obratovati. Ravnotako je priglasiti, ako so se s svojimi obrati preselili v drug kraj ali ulico. Večinoma so to že storili, toda jih je še nekaj, ki so to opustili. Mesto vpoklicanih lahko tudi to store njihovi svojci ali drugi pooblaščenici.

Ij Žene na vojni padlih mož, ki so ubožne in imajo otroke, naj se zglašé v četrtke, dne 20. t. m. dopoldne od 9. do 11. ure na magistratu v pisarni mag. nadkomisarja Frana Govekarja. Ta poziv velja le ženam, stanujočim v Ljubljani ali v Spod. Šiški.

Ij Slomškova zveza daruje mesto venca na grob odlične članice † gđe. Marije Vider 30 K za »Pripraviški dom«.

Ij V znamenju časa. Delavčeva žena Ierezija Bručan je predvčerajšnjem kupovala od neke kmetice jajca. Ko jih je nabrala 18, je rekla kmetici, da nima drobiža ter da gre menjati denar. Iz previdnosti je šla kmetica za Bručanovo, katero je izročila stražniku radi poskušene goljufije. Prodajalcu klobas in hrenovk Petru Alešu je včeraj ukradla neka mlada deklica iz stojnice pet velikih mesenih klobas.

Ij Prvi istrski krompir je prodajala včeraj na ljubljanskem trgu branjevka Jožefa Hamova 1 kg za 58 vin.

Ij Kapitana Kleinschmidta polarnih lovov III. in IV. del sta žela pri včerajšnji prvi predstavi v Kino Centralu splošno priznanje. Prvi kritik »Pester Lloyd« je pisal, ko se je ta film prvokrat predstavljal v Budimpešti: »Prirodne slike posnemati in podajati bo vedno ostala najboljša in najplemenitejša naloga kina. Zato je bila dobra misel pittsburskega Carnegiejevega muzeja, da je poslal na obali Alaske ekspedicijsko, ki je zbrala take nove, v resnici bajne posnetke. Taki filmi so redka prikazen. In gledališče, ki nudi občinstvu take filme, služi s tem kulturi, ljudski izobrazbi.« — Z velikimi gmotnimi žrtvami si je »Kino Central« zagotovilo prvo uprizoritev tega mojsterkega dela in upa, da bo p. n. občinstvo danes in jutri z obilnim obiskom pokazalo, da vé prav ceniti to žrtev.

Besarabija pred revolucijo?

Potniki, ki so prišli v Jasy, soglasno pripovedujejo, da se Besarabija nahaja pred revolucijo. Revolucionarno gibanje se je pričelo v Hotinu, kjer besarabske oblasti na najbrutalnejši način silijo prebivalstvo, da dela na vso moč pri zidanju novih utrd. Zaradi tega je prišlo v četrtke do splošnega upora, katerega ni mogla zadušiti niti množestvilna policija. Sele vojaštvo, ki je streljalo na uporno prebivalstvo in ranilo ter ubilo mnogo oseb, ne prizanašajoč niti ženam in otrokom, je samo začasno zadušilo revolucionarno gibanje.

Japenska vojni dobavitelj Rusije.

Hannover, 18. maja. »Hannoversche Kurier« poroča iz Haaga: »Daily News« poročajo iz Petrograda, da pošljejo Japonci po mirnem dogovoru s Kitajsko veliko artiljerijskih krogel v Rusijo. Na Japonskem je naročila tudi Rusija 100 milijonov pehotnih krogel.

Z juga.

PEGASTI LEGAR V SRBIJI POJEMA.

Solun, 13. maja. Pegasti legar, ki je pustilo po Novi Srbiji, vsled delovanja raznih inozemskih odposlanstev »Rdečega križa« zelo pojemlje. V Skoplju je bolezen popolnoma izginila. Vlada je ukazala, da se tamošnje šole zopet otvorijo.

TURŠKE DRUŽINE O BOLGARIJI.

Iz Sofije poročajo, da je veliko družin stanujočih v Turčiji v okolici Kešana in Marice pribežalo v Bolgarijo in prosilo za sprejem. To spravljajo v zvezo z dardanel-skimi dogodki.

RUMUNSKI OKLOPNI AVTOMOBILI.

Iz Bukarešta poročajo, da je rumunska vlada v zadnjem času poslala komisijo v Pariz, ki naj preskrbi transport 50 oklopnih avtomobilov, ki jih je Rumunija naročila na Francoskem.

RUSKI POSLANIK GIERŠ PRI RUMUNSKEM KRALJU.

Iz Sofije poročajo, da je ruski poslanik Gierš, ki je pred nekaj dnevi skozi Bukarešt in Sofijo potoval v Rim, bil sprejet od rumunskega kralja Ferdinanda v daljši avdienci.

TUDI NA BOLGARSKEM HUJSKAČI.

Sofijski »Dnevnik« priobčuje članek, v katerem se zavzema za zvezo Bolgarije z Italijo in Rumunijo.

Razna poročila.

PODPISOVANJE DRUGEGA VOJNEGA POSOJILA.

Trst, 18. maja. Podpisovanje drugega vojnega posojila pri tukajšnji podružnici Anglo-avstrijske banke lepo napreduje. Največji znesek je doslej subskribiral Ignacij Stern, namreč 250.000 kron.

ODKRITA VOHUNSKA DRUŽBA V RUSIJI.

Genf, 18. maja. Listi poročajo iz Petrograda: Zasledili so veliko vohunsko družbo. Vohune je baje imenoval general Pau ob svojem obisku. Trdi se, da so zaprli celo nekaj generalov. Dnevi vojnega ministra Suhomlinova so šteti. Izgube na ruskih bojnih črtah so znašale baje vsak mesec približno 400.000 mož. Polovica je obležala mrtva na bojiščih. Vojska je že povzročila v Rusiji epidemije, osobito na Kavkazu in v gubernijah Samara, Saratov, Simbirsk in Penza, kjer osobito razsaja pisani legar.

DRAGINJA V RUSIJI.

Genf, 18. maja. List »Socialdemocrate« poroča iz Petrograda: Tu in v Petrogradu razsaja strašna draginja, vsled katere osobito delavstvo veliko trpi. Vlada je zato svetovala tvorničarjem, naj povišajo po možnosti plače delavstvu in naj se izogibajo sporov z delavci.

Zopetno prebiranje v letih 1878. do 1890. ter 1892. do 1894. rojenih črnovojnikov.

se vrši:

Dne 25. maja v Kočevju za sodni okraj Kočevje;
dne 26. maja v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče;
dne 28. in 29. maja v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika;
dne 30. in 31. maja v Rudolfevemu za sodna okraja Rudolfovo in Trebnje;
dne 2. junija v Žužemberku za sodni okraj Žužemberk;
dne 4., 5. in 6. junija v Ljubljani za sodni okraj Ljubljanska okolica.
dne 7. junija na Vrhniki za sodni okraj Vrhnika;
dne 9., 10. in 11. junija v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo;
dne 12., 13., 14. in 15. junija v Ljubljani za mesto Ljubljana;
dne 25., 26. in 27. maja v Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora;
dne 28., 29. in 30. maja v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič;
dne 31. maja in 1. junija v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka.
dne 3., 4., 5. in 6. junija v Litiji za sodni okraj Litija;

dne 8. in 9. junija v Višnji gori za sodni okraj Višnja gora;
dne 11. junija v Krškem za sod. okraja Krško in Rateče;
dne 13. junija v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica;
dne 15. junija v Mokronogu za sodni okraj Mokronog;
dne 1., 2. in 3. junija v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava;
dne 4. in 5. junija v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cerknica;
dne 6. junija v Idriji za sodni okraj Idrija.

Ij V vojaško službovanje vpoklicana družabnika tvrdke I. Ciuha. »Pod trančo« vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Podobe kot spomin na prvo sveto obhajilo s primernim podpisom in prostom za vpis imena (velikost 18½ x 78 cm) ima po zelo nizki ceni v zalogi »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Podoba, ki predstavlja Jezusa s sv. hostijo, je v najfinejši izvršitvi v mnogih barvah z zlatim ozadjem. Ker se »Katoliška Bukvarna« s prodajo podob ne more baviti, odda te slike pri naročilu vsaj 50 izvodov pod svojo ceno, in sicer samo po 10 vinarjev (50 izvodov torej 5 K) mesto po prejšnji ceni 20 vinarjev.

Najlepše darilo prvoobhajancem je lična knjiga »Vzorniki prvega sv. obhajila«. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena za broširan izvod 1 K, za vezan 1 K 60 vin. Obsega najmarkantnejše zglede iz zgodovine, pa tudi mnogo iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Tudi katehetom bo knjižica prav dobro služila pri pouku. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zgledi bogoljubnih otrok istega pisatelja obsegajo tri zvezke, kateri je vsak zase celota in imajo silno nizko ceno 60 vin. za broširan, oziroma 1 K za vezan zvezek. Zgledi nudijo najlepše besedilo za otroke in pomoč katehetu pri pouku. Škoda le, da so premalo znani. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

„En sam solnčni žarek“

pretresljiva drama, po svoji originalni vsebini eden najboljših kinematografskih filmov, poleg drugega bogatega sporeda — danes in jutri v

Kino Central.

500 hektolitrov BELEGA VINA

in večjo množino praznih sodov iz zapuščine umrlega JOSIPA VODNIKA v Sp. Šiški se bode prodajalo 25. maja t. l. potom

prostovoljne dražbe.

1084

Dražba se prične 25. t. m., to je v torek po Binkoštih ob 9. uri dopoldne v hiši šteč. 76 na Celovski cesti v Sp. Šiški in se bo po potrebi nadaljevala tudi naslednje dneve.

K obilni udeležbi vabijo

JOSIPA VODNIKA dedič.

Zahvala.

Za premnoge dokaze odkritosrčnega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše nepozabne iskrenoljubljene soproge, mamice, stare mamice, hčere, sestre in tete, gospe

Ivanke Kavčič, roj. Koncilja

kakor tudi za prekrasne poklonjene vence in šopke ter za množestvilno čaščenje spremstvo izrekamo tem potom vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo prečastiti duhovščini sv. Jakoba, gosposdu županu ljubljanskemu dru. Ivanu Tavčarju, gosposdu podžupanu ljubljanskemu dru. Karolu Trillerju, gg. občinskim svetnikom ljubljanskim, gosp. deželnemu poslancu Jos. Turku, zastopnikom in zastopnicam raznih narodnih društev, ki so blago pokojnico spremili na nje zadnji poti, ter slav. pevskemu društvu »Zvon« za ganljivi in tolažbe polni žalostinki.

Se enkrat: Vsem naša najiskrenejša zahvala.

V Ljubljani, dne 18. maja 1915.

Žalujoči ostali.

1088

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Rezer. fond okroglo 1.000.000 K.

Delniška glavica 8.000.000 K.

Poslovnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Priporoča nakup srečk za 1. razred IV. c. kr. avstr. razredne loterije.

Zrebanje 8. in 10. junija t. l.

Cena: ¼ srečka . K 40 ¼ srečke . K 10
½ srečka . „ 20 ½ srečke . „ 5

Podružnice v Splitu, Celoveu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema kot član avstrijskega konzorcija prijave za subskripcijo

5 ½ % vojnega avstrijskega posojila iz leta 1915. po originalnih pogojih.

Subskripcija se vrši do 22. maja t. l.

1088

Kupi se kisló zelje in repa.

Ponudbe na upravo tega lista pod: »Zelje 1065.«

1 steklenica 20 olinarjev. Naročila po povzetju.

Kuharica

28 let stara, že v župnišču na deželi, išče primerne službe v župnišču na deželi. — Ponudbe sprejema inseratni oddelek »Slovenca« pod števil. »1074«.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glinah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba!

Obstoj tverdké že čez 50 let.

Prodamo takoj

koze, krave s teleti, enega 4 letnega žrebca noriške pasme in plemenske prasce. Naročila sprejema:

Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29. 1082

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217,149—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424,496+17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232,66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Za birmance

in betre priporoča tverdká

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblek po najnižjih cenah in solidni postrežbi.

822

Poletna stanovanja

2, 3 in več sob s pritliklinami, popolno opremljena, se ceno oddajo. Pojasnila daje St. C. Tauzher, trgovina z lesom, Dunajska cesta 47. 1038

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ BOLJŠA ŠEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE: ZIJE CESTA št. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki 3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Ali ste že ponovili naročnino?

Ovčjo volno

vsake vrste, oprano in neoprano,

kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino proti gotovini.

Voznino po železnici ali pošti plačam sam.

I. Grobelnik, Ljubljana, Mesni trg št. 22.

Naznanilo preselitve

Udano podpisani dovoljsem si tem potom vljudno naznaniti, da sem svojo

brivsko obrt

iz Sodne ulice št. 2 preselil v isto hišo, Dunajsko cesto št. 20, nasproti kavarne »Evropa« ter najmoderneje in z vsemi higijeničnimi pripravami uredil. — S tem, da se vsem častitim naročnikom za dosedanje naklonjenost najtopleje zahvaljujem, se obenem za nadaljni obisk priporočam z zagotovilom, da bodem vedno skrbel, častite gg. naročnike najbolje postreči. — Z vsem spoštovanjem

ENGELBERT FRANCHETTI, brivec

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20. 1055

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Sprejema na podlagi razglašanih pogojev prijave za novo davka prosto 5 1/2% avstrijsko vojno posojilo iz leta 1915 in odobri svojim subskribentom 1/2% od nabavnega kurza. Prijave se sprejemajo do 29. maja t. l. opoldne ter se dobijo prijavni vzorci brezplačno pri bančni blagajni. Istotam vsa tozadevna pojasnila

Deželni dvorec. Telefon 282. Vhod: Gosposka ulica.

1015

Peter Kozina & K.

Tovarna čevljev v Tržiču na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg nasproti sv. Jakoba mostu

3187

Največja izbira žalnih klobukov.

Priporoča se solidna tverdká

modni salon

MARIJA GOTZL, Židovska ulica števil. 8.

Vnanja naročila obratom pošte in na izbero.

Priznana najnižje cene.

423

Popravi la slamičkov se takoj prejema.